

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM ALGISINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Fatma Nur KIRALI¹

Bülent ALCI²

Özet

Bu çalışmada, uzaktan eğitim algısına yönelik cinsiyet, bilgisayarı bir günde kullanma sıklığı, kişisel bilgisayara ve internet bağlantısına sahip olma değişkenlerine göre üniversite öğrencilerinin görüşleri incelenmiştir. Araştırma, İstanbul'da bir vakıf üniversitesinde yürütülmüştür. Araştırma grubu 140'ı kız ve 198'i erkek olmak üzere toplam 338 kişiden oluşmuştur. Araştırmada yer alan öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımını %41,4'ünü kız ve %58,6'sını erkek öğrenciler oluşturmuştur.

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Öğrencilerin uzaktan eğitim algılarını tespit etmek için Gündüz (2013) tarafından geliştirilen "Uzaktan Eğitim Algısı" ölçeği uygulanmıştır. Çözümleme için frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, t-Testi ve tek yönlü varyans analizi testleri kullanılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular sonrasında öğrencilerinin uzaktan eğitim algıları cinsiyet ve internet bağlantısına sahip olma değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

¹ *Istanbul Aydın Üniversitesi*

² *Istanbul Aydın Üniversitesi*

Kişisel bilgisayara sahip olma ve bilgisayarı bir günde kullanma sıklığı değişkenlerine göre anlamlı farklılık bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Algı, Öğrenci Görüşleri.

University Student Opinions Regarding the Perception of Distance Education

Abstract

In this study, the views of students over perception of distance education have been analyzed in terms of gender, grade variables, personal computer and Internet connection. The research has been conducted with students of higher education. The sample of the research consists of a total of 338 people 140 of which are females and 198 of which are males. According to their genders were as follows: %41,4 of females and %58,6 of males.

The research has been conducted according to the scanning model. A set of data has been formed depending on the answers of the students with the scale.

At the end of the research, according to the t-test results, determined that perception of the distance education didn't change meaningfully in statistics according to gender and the Internet connection. In addition, according to the t-test results, determined that perception of the distance education change meaningfully in statistics according to personal computer. Also, with the ANOVA analysis carried out in terms of factors,

it has been understood that there are significant differences among the frequency of use of computers in one day.

Keywords: *Distance Education, Perception, Views of Students*

1. GİRİŞ

Eğitim ihtiyacının artması geleneksel eğitime bir alternatif olan Uzaktan Eğitim, kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Doğan ve arkadaşları, 2012). Genel bir tanım yapmak gerekirse uzaktan eğitim; fiziksel olarak ayrı ortamlarda bulunan öğrenen ve öğretmenin ortak bir platformda gerçekleştirdiği eğitim faaliyetleri olarak ifade edilebilir. Tarihi 1800'lü yıllara kadar uzanan uzaktan eğitim (Akdemir, 2011); Türkiye'de Anadolu Üniversitesi'nde Açık Öğretim Fakültesi'nin kurulması ve 1982-83 eğitim-öğretim yılında öğrenci alımına başlaması ile yükseköğretimde yerini almıştır (Akdemir, 2011-2).

Okul öncesinden başlamak üzere yükseköğretim seviyesine kadar farklı eğitim aşamalarında kullanılmakta olan uzaktan eğitim için farklı modeller geliştirilmiştir. Mektupla eğitim ile ilk kez geniş kitlelere hitap eden uzaktan eğitim faaliyetleri önceleri televizyon ve bunu takip eden bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaşması ile farklı bir boyuta, yani dijital ortama taşınmıştır. Bu adım artan eğitim ihtiyacını daha hızlı karşılamaya temel oluşturmuştur. Böylelikle zaman ve mekânın tamamen bağımsızlık kazanması sağlanmış ve artık istenilen zamanda bekleme olmaksızın- öğretim hizmetlerinden yararlanılabilmek mümkün kılınmıştır.

Bilgi Çağı olarak adlandırılan son 30 yılda, geçmişteki 5000 yıldan daha fazla bilgi üretildiği bilinmektedir. Bilgi toplumunda zaman ve mekân sınırı olmayan, düşük maliyetli ve öğrenci odaklı olan internet araçlarından (e-öğrenme araçları) daha fazla yararlanmak öğrenmeyi daha etkin kılmakta, bilginin geniş kitlelere taşınması, paylaşılmasını ve yayılmasını sağlayabilmektedir. Dolayısıyla günümüzde örgün eğitimi tamamlayan ve destekleyen e-öğrenme giderek önemini artırmaktadır. Özellikle genç nüfusumuz ve milyonlarca öğrencinin üniversiteye giriş için beklediği dikkate alındığında gençlerimizi eğitim sisteminin içine çekebilmek ancak ve ancak uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanılabilmesi ile mümkün olabilecektir. Böylece üniversitelerde mevcut bilginin mekân ve zaman sınırı taşımaksızın topluma yayılmasını sağlayarak bilgi toplumuna geçiş hızlandırılabilir (Balaban, 2012).

Uzaktan eğitim, bireylere kendi kendilerine öğrenme imkânının sağlandığı, geleneksel eğitime göre daha esnek ve birey koşullarına uyarlanabilir bir eğitimidir. Uzaktan eğitimle eğitim hizmeti götürmekteki sınırlılıkların kısmen ya da tümüyle ortadan kaldırılarak eğitim imkânlarının daha geniş kitlelere ulaştırılması amaçlanmaktadır (Uluğ ve Kaya, 1997).

Gündelik yaşamda her geçen gün “bilgi toplumu / bilgi çağı” sözcüklerini daha fazla duyar olduğumuz bir ortamda bilginin idaresi (saklanması, derlenmesi, işlenmesi) için vazgeçilmez araçlar olarak karşımıza bilgisayar çıkmaktadır. Bunun en önemli nedeni birim zamanda insanın bunca bilgi yığınına kontrol edebilmek, yönetebilmek için kendisinden

daha fazla işlem yapabilen araçlara ihtiyaç duymasıdır. Bilgisayarların temel işlevleri ve çıkış noktası da zaten budur. Çeşitli eğitim-öğretim etkinliklerinde bilgisayarın kullanılması giderek yaygınlaşmaktadır (Kaya, 1999).

Eğitim en genel anlamıyla insanları belli amaçlarına göre yetiştirme sürecidir. Bu süreçten geçen insanın kişiliği farklılaşır. Bu farklılaşma eğitim sürecinde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir. Günümüzde okullar eğitim sürecinin en önemli kısmını oluşturur. Örgün eğitim, belli bir yaş grubundaki bireylere, Millî Eğitimin amaçlarına göre hazırlanmış eğitim programlarıyla okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir (Taymaz,1978). Yaygın eğitim ise, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, bu sistemin her hangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden ayrılmış olan kişilere ilgi ve gereksinme duydukları alanlarda yapılan eğitimidir (Taymaz, 1978).

Günümüzde uydu, fiber optik, televizyon, radyo, bilgisayar, internet ve diğer bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler eğitimin yapısını ve biçimini etkilemekte, eğitimcileri yeni eğitim programları ve öğrenme-öğretme modelleri geliştirmeye zorlamaktadır. Bilişim teknolojilerini kullanan eğitimciler, “küresel eğitim” uygulamalarının mutlaka kullanılması gerektiğini belirtmektedirler. Küresel eğitim imkânı sunan modellerden biri uzaktan eğitimidir. İlk uygulaması 1728 yılında posta ile yapılan uzaktan eğitim, günümüzde gelişen bilişim teknolojileri sayesinde daha nitelikli, telekonferans ve internet uygulamaları biçiminde karşımıza çıkmaktadır.

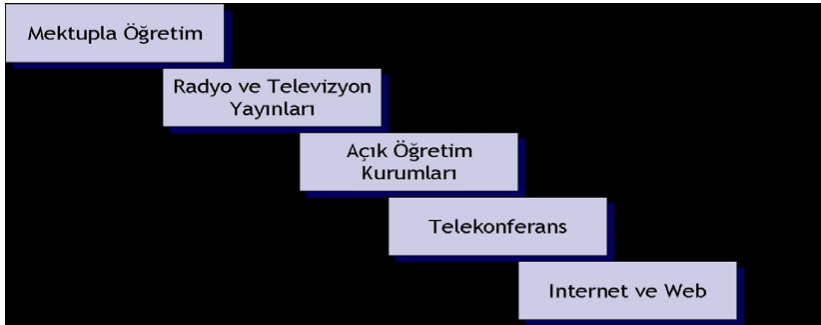
Sistem yıllar boyunca öğretme ve öğrenme ortamı içerisinde ses ve video kaydının yanı sıra radyo ve televizyon gibi teknolojileri kullanmış olsa da günümüzde gelişen teknolojiye paralel olarak bir ana sitede gerçekleştirilen öğretimin diğer uzak sitelerden ulaşıldığı LAN, WAN ve WWW teknolojilerinden faydalanan bilgisayar tabanlı eş zamanlı ve eş zamansız etkileşimlere imkan tanıyan sanal sınıflara doğru gelişimine devam etmektedir (Williams, Paprock ve Covington, 1999).

Uzaktan eğitim ile akademik kurumlar fiziksel yüzünü (devasa binalar gibi) değiştirmekle kalmamış öğrenciler de ev ya da ofis rahatlığından ayrılmadan öğrenim görme fırsatı yakalamışlardır. Yüksek kapasitede veri taşıyabilen donanımlar ve taşınabilir bilgisayarlar kısa zamanda kitapların, İnternet üzerinde oluşturulan çevrimiçi sınıf ve kütüphane ortamları ise geleneksel okul binalarının ve kütüphanelerin yerini almıştır (Shachar ve Neumann, 2003).

Bu uzaktan eğitim uygulamaları sayesinde birbirlerinden kilometrelerce uzaklıkta farklı ortamlarda olan öğretmen ve öğrenciler, birbirleriyle görüntülü ve sesli olarak etkili iletişim kurabilmektedirler (İşman, 2011).

Moore ve Kearsley (1996) , uzaktan eğitimin üç gelişim aşamasını tanımlamaktadır. İlk aşama olan “mektupla öğretim”, 19.yy’ın sonu ile 20.yy’ın başlangıcında gerçekleşmeye başlamıştır. “Mektupla öğretim” başlıca iletişim biçimi basılı materyaller üzerinde temellendirilmiştir. Bu sistemde, ders kitabına dayalı olarak gerçekleştirilen etkinlikler dönüt almak için ilgili öğretim elamanı veya kuruluşa posta yoluyla

gönderilmiştir. Uzaktan eğitimde ikinci aşama,1970’li yıllarda ortaya çıkmıştır. Bu aşamada, uzaktan eğitim basılı materyallere ek olarak radyo, televizyon, kaset ve teypler aracılığıyla yürütülmeye çalışılmıştır.1980’li yılların başlangıcında ortaya çıkan uzaktan eğitimin üçüncü aşamasında ise uydu teknolojilerinden yararlanılmıştır. Bu süre boyunca öğrenme-öğretme etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde CDROM’ların kullanımı gerçekleştirilmiştir. Moore ve Kearsley (1996) , iletişim ağları ve bilgisayar tabanlı çoklu-ortamı uzaktan eğitim programlarının üçüncü aşaması olarak belirtmektedir. Ancak telekomünikasyon teknolojileri alanında meydana gelen mevcut gelişmeler ve internet ortamını yaygınlaşması yeni öğretim yaklaşımları doğrultusunda uzaktan eğitim uygulamalarını değişikliğe uğratmaktadır (Atıcı B. ve Gürol B.,2001).

Şekil 1 : Uzaktan Eğitimin Gelişim Evresi

e-Öğrenme kavramı temelde iki sınıf şeklinde kategorize edilmiştir:

- Asenkron (kişilerin bilgisayar başında kendi kendilerine eğitim almaları)
- Senkron (eş zamanlı olarak bir grup öğrenci ve konu öğretmeninin, canlı olarak bilgisayar ortamında, bir sınıfta buluşmaları) .

Bu araştırmanın problemini “Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algısı nedir?” sorusu oluşturmaktadır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Alt Problemler

1. Üniversite öğrencilerin uzaktan eğitim algısı nedir?
2. Üniversite öğrencilerin uzaktan eğitim algılarında cinsiyetleri açısından anlamlı farklılık var mıdır?
3. Üniversite öğrencilerin uzaktan eğitim algılarında bilgisayara sahip olma durumları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
4. Üniversite öğrencilerin uzaktan eğitim algılarında İnternet bağlantısına sahip olma durumları açısından anlamlı farklılık var mıdır?
5. Üniversite öğrencilerinin bir günde bilgisayarı kullanma sıklığına göre uzaktan eğitim algılarında anlamlı farklılık var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Betimsel nitelik taşıyan bu çalışmada, öğrencilerin uzaktan eğitim algılarının cinsiyetleri, bir günde bilgisayarı kullanma sıklığı, kişisel bilgisayara sahip olma ve internet bağlantısına sahip olma durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığının saptanması amaçlanmıştır. Bu yönüyle konunun özelliğine, araştırmanın amacına ve çalışma grubuna uygun olan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin belirlendiği, genellikle diğer araştırmalara göre daha büyük çalışma gruplarının kullanıldığı modeldir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008).

Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse, Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olan şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar,2007:77)

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmada amaçlı örnekleme türlerinden biri olan kolay ulaşılabilir uygun örnekleme yöntemi dikkate alınarak çalışma grubu oluşturulmuştur. Verilerin toplandığı çalışma grubunu 2014-2015 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksek Okulu Otomotiv Teknolojisi, Gıda Teknolojisi, Bilgisayar Programcılığı ve Çocuk Gelişimi Bölümlerinin 2. Sınıflarında bulunan 690 öğrenci arasından gönüllü olan 338 kişi oluşturmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

	Değişken	f	%
Cinsiyet	Bay	198	58,6
	Bayan	140	41,4
Toplam		338	100

Tablo 1 incelendiğinde çalışma grubunun %58,6'sını (198) bay öğrenciler, %41,4'ünü (140) bayan öğrenciler oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 2: Çalışma Grubunun Bilgisayara Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı

	Değişken	f	%
Kişisel Bilgisayar	Evet	305	90,2
	Hayır	33	9,8
Toplam		338	100

Tablo 2 incelendiğinde çalışma grubunun %90,2'sinin (305) evlerinde bilgisayarlarının olduğu, %9,8'inin (33) evinde bilgisayar olmadığı görülmektedir.

Tablo 3: Çalışma Grubunun İnternete Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı

	Değişken	f	%
İnternet Bağlantısı	Evet	295	87,3
	Hayır	43	12,7
Toplam		338	100

Tablo 3 incelendiğinde çalışma grubunun %87,3'ünün (295) evinde internet bağlantısı olduğu, %12,7'sinin (43) evinde internet bağlantısı olmadığı görülmektedir.

Tablo 4: Çalışma Grubunun Öğrenim Gördükleri Bölümlere
Göre Dağılımı

	Değişken	f	%
Program	Bilgisayar	109	32,2
	Programcılığı	66	19,5
	Gıda Teknolojileri	88	26,0
	Otomotiv	75	22,2
	Teknolojisi		0
	Çocuk Gelişimi		22,2
Toplam		338	100

Tablo 4 incelendiğinde çalışma grubunun %32,2'sinin (109) Bilgisayar Programcılığı, %19,5'inin (66)Gıda Teknolojileri, %26,0'ının (88) Otomotiv Teknolojileri, %22,2'sinin (75) Çocuk Gelişimi Bölümlerinde öğrenim görmektedirler.

2.3. Veri Toplama Aracı

Anketler, sosyal bilimlerde gözlemleri standartlaştırmak üzere başvurulan araçlardan sadece biridir. Anketler, kaynak kişilerin okur-yazar olmalarını gerektirir. Bu yüzden de anketler yazılı veri toplama aracı olarak da tanımlanmıştır (Sencer ve Sencer, Akt. Balcı 2005).

Veri toplama aracı olarak Gündüz (2013) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Algısı” ölçeği uygulanmıştır. Bu ölçeğin açıkladığı toplam varyans %25,04’tür. Ölçeğe ait Cronbach Alfa iç güvenirlik katsayısı ise 0,84 olarak belirtilmiştir.

Kullanılan ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; cinsiyet, bilgisayarı bir günde kullanma sıklığı, bilgisayar ve internet bağlantısına sahip olma seçeneklerini içeren kişisel bilgiler yer almaktadır. Ölçeğin ikinci bölümünde ise üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algısı konusunda görüşlerini belirlemeye yönelik ifadeler bulunmaktadır. Uygulanan ankette beşli dereceleme ölçeği kullanılmıştır. Anketi cevaplayanlar görüş ve değerlendirmelerini "Tamamen Katılıyorum", "Oldukça Katılıyorum", "Çok Az Katılıyorum", "Katılmıyorum", "Hiç Katılmıyorum" ölçütlerinden birini seçerek belirtmişlerdir. Anket sorularının analizinde likert tipi ölçek kullanılmıştır. Likert tipi ölçme yönteminde seçenekler önem derecesine göre 1, 2, 3, 4, 5 biçiminde derecelendirilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması

Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği, İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksek Okulu Bilgisayar Programcılığı, Otomotiv Teknolojisi, Gıda Teknolojisi ve Çocuk Gelişimi bölümlerinde öğrenim gören 690 öğrenci arasından gönüllü olan 338 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçek araştırmacı tarafından ve öğretim elemanlarından izin alınarak, sınıf ortamında araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilere uygulanmış ve doldurulduktan sonra araştırmacı tarafından toplanarak veri seti

oluşturulmuştur. Ölçeğin uygulanması sürecinde gerekli açıklamalar yapılmış ve uygulamalar sonucunda boş bırakıldığı veya ciddi biçimde doldurulmadığı tespit edilen veriler analizlere sokulmamıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın amacı kapsamında öğrencilere “Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Algı” ölçeği uygulanmıştır. Uygulanan ölçekten elde edilen veriler SPSS 19,0 (Statistical Package for Social Science) paket programında işlenerek analiz edilmiştir.

Çalışma grubundaki öğrencilerinin kişisel özellikleri ile ilgili (cinsiyet, bölüm, evinde internet ve ya bilgisayar olup olmaması) tanımlayıcı istatistiksel analizler için öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin tespiti için Frekans (f) alma tekniği uygulanmıştır. Uzaktan Eğitim Algı Ölçeğine ait öğrencilerin algılarını tespit etmek için ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiştir. Öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik öğrenci görüşlerini belirlemek, en çok ve en az tercih edilen durumları ortaya koymak amacıyla Frekans (f) , t-Test ve One-way Anova analizi kullanılmıştır.

Öğrencilerin cinsiyet, kişisel bilgisayara sahip olma durumu ve internet bağlantısına sahip olma durumlarına göre Independent T- Testi, bilgisayarı bir günde kullanma sıklığı ve öğrenim gördükleri bölümlere göre One-Way Anova analizi kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Öğrencilerin uzaktan eğitim algı ölçeğindeki maddelere vermiş oldukları cevaplara İlişkin ortalama ve standart sapma değerleri

Birinci Alt Problem: Üniversite öğrencilerin uzaktan eğitim algısı nedir?

Tablo 5: Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Algısını Ölçmeye Yönelik Sorulara Verdikleri Cevapların Ortalamaları Ve Standart Sapmaları

Maddeler	X	SS
Uzaktan eğitim, yüz yüze eğitime göre daha etkilidir.	2,00	1,16
Okuduğum bölüm uzaktan eğitimle öğrenci alabilir.	2,46	1,40
Bölümümün uzaktan eğitim seçeneği olsa onu tercih ederdim.	2,16	1,40
Bazı derslerimi okula gelmeden uzaktan eğitim yoluyla almak isterdim.	3,21	1,59
Uzaktan eğitim fırsat eşitliği sağlar.	2,74	1,35
Uzaktan eğitim ilgi çekici değildir.	3,34	1,50
Uzaktan eğitim, istenildiği kadar tekrar edebilme esnekliği ile kalıcı öğrenme sağlar.	3,19	1,47
Uzaktan eğitim yoluyla yapılan sınavların güvenilirliği yüksektir.	2,28	1,30
Uzaktan eğitimde zaman ve mekan kısıtlaması olmaması eğitimin sürekliliğini artırır.	3,30	1,31
Eğitimin en iyi şekilde gerçekleşmesi için yüz yüze etkileşim gereklidir.	4,28	1,1

Uzaktan eğitim, öğrencilerin kaliteli öğretmenlerden ders almalarını sağlar.	2,53	1,48
Uzaktan eğitim, yaşam boyu öğrenme sağlar.	2,66	1,40
Uzaktan eğitim, KPSS sınavına hazırlıkta yüz yüze eğitime göre daha etkilidir.	2,29	1,32
Uzaktan eğitim, yabancı dil eğitiminde yüz yüze eğitime göre daha etkilidir.	2,21	1,38
Açık öğretim Fakültesi (AÖF) öğrencileri yeterli bilgi ve beceri ile mezun olmaktadır.	2,54	1,36
İlerleyen yıllarda örgün eğitimin yerini uzaktan eğitim alacaktır.	2,53	1,39
Türkiye’de uzaktan eğitimle daha büyük kitlelere eğitim verilebilir.	3,25	1,37
Teknoloji geliştikçe uzaktan eğitim daha yaygın kullanılacaktır.	3,68	1,17
Uzaktan eğitimde öğrencilerin güdülenme seviyeleri düşüktür.	3,61	1,36
Genel Ortalama	2,85	

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitim algısına ilişkin görüşlerinde genel olarak, “Eğitimin en iyi şekilde gerçekleşmesi için yüz yüze etkileşim gereklidir.” Görüşüne 4.28 ortalama ile öğrencilerin en çok katıldığı görülmüştür. Bununla birlikte “Bazı derslerimi okula gelmeden uzaktan eğitim yoluyla almak isterdim.” , “Uzaktan eğitim, istenildiği kadar tekrar edebilme esnekliği ile kalıcı öğrenme sağlar.” , “Teknoloji geliştikçe uzaktan eğitim daha yaygın kullanılacaktır.”, “Uzaktan eğitim, öğrencilerin kaliteli öğretmenlerden ders almalarını sağlar.” gibi görüşlere

verilen cevapların ortalamalarının yüksek çıktığını görmekteyiz. Bunu aksine diğer taraftan, “Uzaktan eğitim, yüz yüze eğitime göre daha etkilidir.” , “Uzaktan eğitim, yabancı dil eğitiminde yüz yüze eğitime göre daha etkilidir.” , “Uzaktan eğitim, KPSS sınavına hazırlıkta yüz yüze eğitime göre daha etkilidir.” , “Bölümümün uzaktan eğitim seçeneği olsa onu tercih ederdim.” gibi görüşlere verilen cevapların ortalamasının daha düşük çıktığını görmekteyiz.

İkinci Alt Problem: Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarında cinsiyetleri açısından anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 6: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Uzaktan Eğitim Algılarına İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t- değeri	P
Uzaktan Eğitim Algısı	Bay	198	2,88	0,66		
	Bayan	140	2,83	0,68	1,71	0,58

*p<,05

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitim algılarına ilişkin görüşlerinde bay ve bayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. (t=1,719, p>0,05).

Tablo 6 incelendiğinde, bay öğrencilerin uzaktan eğitim algıları ($\bar{x}=2,88$), bayan öğrencilerin uzaktan eğitim algılarına ($\bar{x}=2,83$) göre daha olumludur.

Üçüncü Alt Problem: Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarında bilgisayara sahip olma durumları açısından anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 7: Öğrencilerin Evinde Bilgisayar Olup Olmamasına Göre, Uzaktan Eğitim Algılarına İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

	Bilgisayar Var mı?	N	Ortalama	Standart Sapma	t- değeri	P
Uzaktan Eğitim Algısı	Evet	305	2,88	0,65		
	Hayır	33	2,64	0,82	1,94	0,02

*p<,05

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin uzaktan eğitim algılarına ilişkin görüşleri ile evinde bilgisayar olup olmaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. (t=1,0944, p<0,05).

Test sonucunda;

- Evinde bilgisayar bulunmayan öğrencilerin uzaktan eğitim algılarının ($\bar{x}=2,64$), evinde bilgisayar bulunan öğrencilerin uzaktan eğitim algılarından ($\bar{x}=2,88$) daha düşük olduğu görülmektedir.

Dördüncü Alt Problem: Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarında internete sahip olma durumları açısından anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 8: Öğrencilerin Evinde İnternet Bağlantısı Olup Olmamasına Göre, Uzaktan Eğitim Algılarına İlişkin Independent-Sample T-Testi Sonuçları

	İnternet Var mı?	N	Ortalama	Standart Sapma	t- değeri	P
Uzaktan Eğitim Algısı	Evet	295	2,88	0,66		
	Hayır	43	2,73	0,72	1,33	0,27

*p<,05

Tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitim algılarına ilişkin görüşlerinde, evinde internet bağlantısı olup olmamasına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (t=1,339, p>0,05).

Tablo 8 incelendiğinde, evinde internet bağlantısı olan öğrencilerin uzaktan eğitim algıları ($\bar{x}$ =2,88) , evinden internet bağlantısı olmayan öğrencilerin uzaktan eğitim algılarına ($\bar{x}$ =2,73) göre daha olumludur.

Beşinci Alt Problem: Üniversite öğrencilerinin bir günde bilgisayar kullanma sıklığına göre uzaktan eğitim algıları açısından anlamlı farklılık var mıdır?

Tablo 9: Öğrencilerin Bir Günde Bilgisayarı Kullanma Sıklığına Göre, Uzaktan Eğitim Algılarına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler		Kareler		F	P	Anlamlı Farklılık
		Toplam	SD	Ortalaması				
Gruplar					3,19	0,01		
Uzaktan Eğitim Algısı	Arası	5,637	4	1,409	2	4	0<4	
	Grup İçi	147,00	33	0,441			1<4	
	Toplam	152,63	33					
		9	7					

*p<,05

hicbiri=0, 0-2 saat arası=1, 2-4 saat arası=2, 4-6 saat arası=3, 6 ve üzeri=4 Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitim algılarına yönelik görüşleri bilgisayarı bir günde kullanma sıklığına göre anlamlı farklılık oluşturduğu görülmektedir ($t=3,192$, $p<0,01$).

Tablo 10: Öğrencilerin Bir Günde Bilgisayarı Kullanma Sıklığına Göre, Uzaktan Eğitim Algılarına İlişkin ANOVA Sonuçları

	Bilgisayarı bir günde kullanma sıklığı	N	P<.05	
			1	2
Uzaktan Eğitim Algısı	hiçbiri	61	2,75	
	0-2 saat arası	130	2,80	
	2-4 saat arası	63	2,82	2,82
	4-6 saat arası	34	2,87	2,87
	6 ve üzeri	50		3,16
	P			0,89

Tablo 10 incelendiğinde bilgisayarı bir günde hiçbiri ve ya 0-2 saat arası kullanan öğrenciler ile bilgisayarı bir günde 6 saat ve üzeri kullanan öğrenciler arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Anlamlı farklılık bulunan faktör olan uzaktan eğitim algısı açısından bilgisayarı bir günde kullanma sıklığı değişkenine göre hangi bölümde fark olduğuna Tukey çoklu karşılaştırma testi ile bakılmıştır.

Test sonucunda;

- Bilgisayarı bir günde hiçbiri ($\bar{x} = 2,75$) ve ya 0-2 saat arası ($\bar{x} = 2,80$) kullanan öğrencilerin uzaktan eğitim algılarının, bilgisayarı bir günde 6 saat ve üzeri ($\bar{x} = 3,16$), kullanan öğrencilerin uzaktan eğitim algılarından daha düşük olduğu yönündedir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak sonuçlar ve bu sonuçlarla ilgili geliştirilen önerilere yer verilmiştir. Araştırma kapsamında 5 alt problem gözetilerek yapılan uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi ile aşağıdaki sonuç ve önerilere ulaşılmıştır.

Bu araştırmada, öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algı düzeyleri incelenmiştir. Bu amaçla, Uzaktan Eğitim Algı ölçeği kullanılarak, İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksek Okulu'nda öğrenim gören öğrencilerin görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın 1. alt probleminde üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarına bakılmış, yapılan analizler sonucunda öğrencilerin eğitimin en iyi şekilde gerçekleşmesi için yüz yüze etkileşimin gerekli olduğuna fakat bununla birlikte bazı derslerini okula gelmeden uzaktan eğitim yoluyla almak istediklerine, istenildiğinde tekrar etme olanağı sunduğu için kalıcı öğrenme sağladığına ve teknoloji geliştikçe daha yaygın kullanılacağına dair görüş belirtmişlerdir. (Gökdaş ve Kayri , 2005) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda Türkiye'nin özellikle 2005 ve 2006 eylem planlarında eğitime yönelik alınan kararlar özellikle e-öğrenmeye temel oluşturma açısından umut verici görünümündedir. Ancak, ne var ki başta uzman eleman sorunu olmak üzere, web temelli öğretim için gerekli içerik tasarımı ve e-öğrenme amaçlı öğretim yazılımlarındaki eksiklik ve yetersizlikler, söz konusu kararların tam anlamıyla uygulanabilirliği açısından engel teşkil edebilecek yapıdadır. Özellikle öğretim kurumlarına ait web içeriklerinin daha çok kurumu tanıtmadan

öteye geçememesi, uzman personel konusundaki eksikliğin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Teknolojinin gelişmesi ve belirtilen eksikliklerin giderilmesi, uzaktan eğitimin teknoloji geliştikçe daha yaygın kullanılacağına dair görüşü destekler niteliktedir.

Araştırmanın 2. alt probleminde cinsiyet değişkeni açısından üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algı düzeylerine bakılmış, yapılan analizler sonucunda cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu durum uzaktan eğitimin cinsiyet ayrımı olmaksızın öğrenciler üzerinde ortak bir etkiye sahip olmasının bir yansıması olarak anlaşılabilir. Daha önce yapılan çalışmalarda benzer sonuçların elde edildiği görülmüştür. (Çiçekdağı, Tekin ve Tekin , 2013) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda uzaktan eğitim algısına yönelik görüşlerin cinsiyete göre hiçbir istatistiksel ayrım göstermediği belirtilmiştir.

Araştırmanın 3. alt probleminde kişisel bilgisayara sahip olma değişkeni açısından üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algı düzeylerine bakılmış, yapılan analizler sonucunda kişisel bilgisayara sahip olma değişkeni açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Buna göre, Evinde kişisel bilgisayarı bulunmayan üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algıları, evinde kişisel bilgisayarı bulunan üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarından daha düşük olduğu saptanmıştır.

Bunun yanı sıra (Gündüz, A.Y. , 2013) tarafından geliştirilen araştırmanın sonucunda kişisel bilgisayara sahip olma değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Aynı şekilde (Ateş ve Altun, 2008) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda da benzer şekilde bilgisayara sahip olma değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır fakat bilgisayar kullanma deneyiminin uzaktan eğitime yönelik tutumu olumlu yönde etkilediği aktarılmıştır.

Araştırmanın 4. alt probleminde internet bağlantısına sahip olma değişkeni açısından üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algı düzeylerine bakılmış, yapılan analizler sonucunda internet bağlantısına sahip olma değişkeni açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Fakat (Yıldız, 2011) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonuç kısmında internet bağlantısı sayesinde senkron derslere katılan öğretmen adaylarının uzaktan eğitime karşı olumlu tutum geliştirdiklerinden bahsedilmiş, buna neden olarak da uzaktan eğitimde kullanılan senkron teknolojilerin, geleneksel eğitim ortamına çok yakın olması gösterilmiştir.

Araştırmanın 5. alt probleminde bilgisayarı bir günde kullanma sıklığı açısından üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algı düzeylerine bakılmış, yapılan analiz sonucunda bilgisayarı bir günde kullanma sıklığı değişkeni açısından anlamlı farklılık bulunmuştur. Buna göre, Bilgisayarı bir günde hiçbir zaman kullanmayan üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algıları, bilgisayarı bir günde altı saat ve üzeri kullanan üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarından,

Yine bilgisayarı bir günde 0 – 2 saat arası kullanan üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algıları, bilgisayarı bir günde altı saat ve üzeri kullanan üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarından daha düşük olduğu saptanmıştır.

5. ÖNERİLER

Günümüzde uzaktan eğitim, fırsat eşitsizliğine çözüm getirmesi, kendi kendine öğrenmeye dayalı olması, yaşam boyu eğitim imkânı sağlaması, öğrenci ile eğitmen arasındaki mekân ve zaman sınırlamasını kaldırması, ders materyallerinin ve aradaki etkileşimin eğitim teknolojilerinden yararlanarak sağlanması bakımından son derece önemli bir öğretim disiplini haline gelmiştir (Kaya, 2002).

- Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkında fikir sahibi olması için yükseköğrenimleri boyunca ders programlarına uzaktan eğitime ilişkin bir ders eklenmesi düşünülebilir.
- Üniversite öğrencilerine uzaktan eğitimin sağladığı faydalara ilişkin seminer, toplantı veya konferanslar düzenlenip, öğrencilerin bu etkinliklere katılmaları teşvik edilebilir.
- Yükseköğretim programlarında yer alan bazı dersler uzaktan eğitim yoluyla verilerek, öğrencilerin zaman ve mekân ayrımı gözetmeksizin eğitim almaları sağlanabilir.
- Sadece nicel boyutta tarama tipli veri toplanmış olan bu çalışmaya destek olarak öğrencilerin uzaktan eğitim algıları üzerine nitel ve nicel farklı araştırma metodolojilerini içeren ve daha derinlemesine bulgulara ulaştıracak çalışmalar planlanabilir.

- Bilgisayar ve internet özellikle az gelişmiş toplumlarda bilimsel platformlardan çok amacı dışında nedenlerle kullanılmaktadır. Bilgisayar ve internetin önemi ve işlevleri konusunda teşvik edici yaklaşımlar benimsenmelidir.
- Sosyal Medya Etkileşimli Uzaktan eğitimde değerlendirme süreci ise diğer açık öğretim, uzaktan eğitim ve e-ders uygulamalarında olduğu gibi belirli merkezlerde ortak oturumlarda gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- [1] Açıkgöz, E. (1999). *İnternette Eğitim ve Sanal Sınıflar*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi.
- [2] Artunç, S. (2005). Distance-Learning : *Future Options for Virtual DesignStudios*. <http://www.celt.lsu.edu> (Mayıs 2005'te alınmıştır.)
- [3] Atıcı, B. (2004). *Sosyal Bilgi İnşasına Dayalı Sanal Öğrenme Çevrelerinin Öğrenci Başarısı ve Tutumlarına Etkisi*, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- [4] İpek, İ. (2003). Bilgisayarlar, *Görsel Tasarım ve Görsel Öğrenme Stratejileri*, The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET July. Sakarya.
- [5] Akpınar, Y. *Bilgisayar Destekli Öğretim ve Uygulamaları*, Anı Yayıncılık, Ankara, 1999.

- [6] Balaban, M. E. “*Dünyada ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim ve Bir Proje Önerisi*”, Işık Üniversitesi, Şubat 2012, s.3-17..
- [7] Büyüköztürk, Ş. (2002). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı.
- [8] Birkök, M. C., & Vuranok, T. T. (2010). *Uzaktan eğitim ile bilgi ihtiyacının karşılanması: Bir üniversite programı önerisi*. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 7(2).
- [9] Boydak, A. (2001). *Öğrenme Stilleri*. Beyaz Yayınevi, İstanbul, 2001.
- [10] Çakır, H., & Yalçın, N. (2006). İnternet Ve İtranet’e Dayalı Sanal Dershane Sistemi.
- [11] Daş, R., Varol, N. “*Günümüzde Uzaktan Eğitim Uygulamalarına Genel Bakış*”, UBMK
- [12] 2001 Ulusal Bilişim – Multimedya Konferansı, 16-20 Nisan 2001, s.53-62, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- [13] Gündüz, A. (2013) “*Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Algısı*” , Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı.
- [14] Hakkari, F., İbili, E., Kantar, M., Boy, Y., Bayram, F., & Doğan, M. (2008). Uzaktan Eğitimde Ders Materyallerinin Hazırlanmasında Ders İçeriklerinin Tasarımı ve Senaryolaştırılması, 2. Uluslararası Gelecek İçin Öğrenme Alanında Yenilikler Konferansı, İstanbul.
- [15] Horzum, M. B., Özkaya, M., Demirci, M., & Alpaslan, M. (2013). Türkçe Uzaktan Eğitim Araştırmalarının İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(2).

- [16] İşman, A. (2011). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem Akademi. 61
- [17] Karasar, Ş. (1999). İnternet Ortamında Eğitim. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 5(2), 145-168.
- [18] Odabaş, Hüseyin. "İnternet tabanlı uzaktan eğitim ve bilgi ve belge yönetimi bölümleri." *Türk Kütüphaneciliği* 17.1 (2003): 22-36.
- [19] Özdil, G. (1986). *Uzaktan Öğretimin Evrensel Çerçevesi ve Türk Eğitim Sisteminde Uzaktan Öğretimin Yeri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- [20] Özkul, A. E. ve Aydın, C. H. (1-3 Şubat 2012). Öğrenci Adaylarının Açık ve Uzaktan Öğrenmeye Yönelik Görüşleri. *XIV. Akademik Bilişim Konferansı*, Uşak.
- [21] Fidan, N. K. (2008). İlköğretimde Araç Gereç Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, s. 48-61,
http://www.keg.aku.edu.tr/yayinlar/2008/cilt1/say1/c1s1_4.pdf,
03.04.2009.
- [22] Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- [23] Şimşek, N. (1998). *Öğretim Amaçlı Bilgisayar Yazılımlarının Değerlendirilmesi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- [24] Tekin M. , Tekin E. , Çiçekdağı M. "Uzaktan Eğitim Algısı ve İmajı" ,S.Ü. Ulusal Uzaktan Eğitim ve Teknolojileri Bildiri Kitabı. Konya 2013.
- [25] TDK, 2003. *Türkçe Sözlük*, TDK Yayınları, Ankara.

- [26] TUNCER, M., & TAŞPINAR, M. (2008). Sanal Ortamda Eğitim Ve Öğretimin Geleceği Ve Olası Sorunlar. Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1), 124.
- [27] Tokman Y.L., (1999) Eğitim ve Öğretimde Uzaktan Erişim, 5. İnternet Konferansı, 19-21 Kasım 1999, Ankara.
- [28] Uzunboylu, H., & Ozcinar, Z. (2009). Research and trends in computer-assisted language learning during 1990-2008: Results of a citation analysis. Eurasian Journal of Educational Research, 34, 133-150.
- [29] Ünal, E. N., Tanış, V. N., & Küçüksavaş, N. (2005). Kısıtlar Teorisi ve Bir Üretim İşletmesinde Uygulama. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(2), 433-448.
- [30] Yalın, Halil İ., 2007. *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- [31] Yigit, N., 2007. *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, Akademi Kitapevi, Trabzon.
- [32] Yurdakul, B. (2005). Uzaktan Eğitim. *Eğitimde Yeni Yönelimler*. Ö.Demirel (Editör). (Birinci Baskı), s. 249-266. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- [33] Yılmaz, K., & Horzum, M. B. (2005). Küreselleşme, bilgi teknolojileri ve üniversite. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(10), 103-121.
- [34] Yıldız, E. (2011). *Web-Tabanlı Senkron Derslerin Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Karşı Tutumları ve Senkron Teknolojileri Kabulleri Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış yüksek

lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

- [35] Yücel, S. A. (2006). E-learning approach in teacher training. Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE,
- [36] Vesel, V. (2005). Virtual Learning Environment in the Age of Global Infonetworks.
- [37] Varol, A., & Varol, N. (2000). Bilgi teknolojilerine dayalı uzaktan yükseköğretim ve ders hazırlama ilkeleri üzerine öneriler. Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Serisi 15-17 Mayıs 2000 ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi: Bildiriler Kitabı, 85-91.